

АНОТАЦІЇ

Алексеева Г.М. Психолого-педагогічні умови формування готовності майбутніх соціальних педагогів до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності

У статті розглянуто й проаналізовано психолого-педагогічні умови формування готовності майбутніх соціальних педагогів до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності.

Ключові слова: психолого-педагогічні умови, ефективність педагогічного процесу, професійна підготовка, соціальні педагоги, комп'ютерні технології.

Безкорвайна О.В. Виховання культури особистісного самоствердження старшокласників у соціально-ціннісній діяльності: педагогічний аспект

У статті проаналізовано стан теоретичної розробки проблеми виховання культури особистісного самоствердження в контексті педагогічного аспекту; розглянуто смислове значення досліджуваного поняття на основі концептуальних положень сучасної теорії виховання.

Ключові слова: культура особистісного самоствердження, гуманістична парадигма, особистісно орієнтована освіта, педагогіка успіху.

Бельмаз Я.М. Реформування програм підготовки докторів наук у Великій Британії та США

Статтю присвячено проблемі підготовки докторів наук у Великій Британії та США. Розглянуто основні причини та тенденції реформування докторських програм у зазначених країнах.

Ключові слова: науковий ступінь, доктор наук, докторські програми, професійний розвиток, викладач вищої школи.

Бондаренко Ю.В. Гуманітарні складові професійної компетенції майбутніх інженерів-педагогів

У статті розглянуто проблеми підготовки інженерів-педагогів з точки зору гуманітарної складової професійної компетенції. Розкрито значення гуманітарних дисциплін, показано необхідність акцентувати увагу на оптимізації їх змісту для підготовки конкурентоспроможних фахівців.

Ключові слова: гуманітарна дисципліна, професійна компетенція, інженер-педагог, культурологія, психолого-педагогічна підготовка.

Василенко Г.В. Напрями формування економічних знань у загальноосвітніх навчальних закладах України у 90-х рр. ХХ ст.

На основі аналізу науково-педагогічної літератури, практики, архівних документів районних відділів освіти та шкіл встановлено, що в період 1991–2000 рр. питання формування економічних знань учнів у школах розглядалося за такими напрямками: організаційний; науково-інформаційний; експериментальний; інноваційний; науково-методичний; науково-дослідний; аналітичний.

Ключові слова: загальноосвітній навчальний заклад, економічне знання, методи формування знань.

Вашак О.О. Формування в майбутнього педагога компетентісного підходу до екологічного виховання дошкільників

Статтю присвячено проблемі екологічного виховання дітей дошкільного віку. Подано характеристику особливостям формування в майбутнього педагога компетентісного підходу до цієї проблеми. Визначено поняття “компетенція” та “компетентність”.

Ключові слова: компетенція, компетентність, компетентісний підхід, екологічне виховання.

Волкова Н.П. Ситуаційна технологія як засіб підготовки фахівців у вищому закладі освіти

У статті розкрито сутність ситуаційної технології, зокрема кейс-методу, та етапи організації процесу навчання на основі аналізу ситуацій.

Ключові слова: ситуаційна технологія, кейс-метод, кейс.

Воробйова Т.В. До проблеми підготовки майбутніх медиків до рефлексивної діяльності

У статті з'ясовано сутність понять “рефлексія”, “рефлексивна позиція”; розкрито підходи науковців до формування професійної рефлексії в майбутніх фахівців та методи підготовки студентів до здійснення рефлексивної діяльності.

Ключові слова: рефлексія, рефлексивна позиція, професійна рефлексія, рефлексивна діяльність.

Герасименко Л.С. Педагогічні умови адаптації викладачів іноземної мови до професійної діяльності в льотних навчальних закладах

У статті визначено та обґрунтовано педагогічні умови адаптації викладачів іноземної мови до професійної діяльності в льотних навчальних закладах.

Ключові слова: професійна адаптація викладачів, педагогічні умови адаптації, льотні навчальні заклади.

Гертер Н.Л. Характеристика етапів організації педагогічної підтримки творчого саморозвитку майбутніх учителів у процесі фахової підготовки

У статті охарактеризовано етапи організації педагогічної підтримки творчого саморозвитку майбутніх учителів у процесі фахової підготовки, обґрунтовано їх доцільність шляхом зіставлення мети кожного з них із притаманними їм формами організації діяльності педагогів та студентів.

Ключові слова: педагогічна підтримка, творчий саморозвиток, фахова підготовка.

Гіренко І.В. Основні шляхи формування готовності студентів до самонавчання з іноземної мови

У статті проаналізовано шляхи ефективної організації самостійної роботи студентів з вивчення іноземної мови в позааудиторний час. Висвітлена роль самостійної роботи з іноземної мови як засобу засвоєння знань, оволодіння уміннями та навичками. Це дає змогу використовувати іноземну мову в повсякденному спілкуванні, професійно спрямованій комунікації, діловому мовленні, а також у науковій роботі.

Ключові слова: самостійна робота, кредитно-модульна система, пізнавальна діяльність, навички.

Глазкова І. Система забезпечення бар'єрної компетенції майбутнього вчителя в процесі професійної підготовки

У статті обґрунтовано бар'єрну компетенцію майбутнього фахівця як складник його професійної компетентності. Запропоновано систему, що забезпечує формування бар'єрної компетенції майбутнього вчителя та характеризує її елементи.

Ключові слова: компетенція, система, майбутній учитель, бар'єр.

Грибок Н.М. Основи формування культури здоров'я студентів спеціальної медичної групи в процесі фізичного виховання

Розглянуто проблему формування культури здоров'я студентів спеціальної медичної групи в процесі фізичного виховання. Наведено основні аспекти та переваги побудови індивідуальної оздоровчої системи для студентів з відхиленнями в стані здоров'я. Запропоновано експериментальний варіант застосування оздоровчих технологій, що впливають на духовний, психічний та фізичний аспект здоров'я ослаблених студентів. Наведено приклад формування культури здоров'я студентів спеціальної медичної групи у рамках практичного заняття з фізичного виховання.

Ключові слова: культура здоров'я, студенти спеціальної медичної групи, індивідуальна оздоровча система, оздоровчі технології, фізичне виховання.

Григорова Л.С. Особливості роботи соціального педагога з обдарованими дітьми в Україні (1937 – перша половина 50-х р. ХХ ст.)

Статтю присвячено вивченню історико-педагогічної літератури та визначенню основних форм і методів роботи соціального педагога з обдарованими дітьми в навчально-виховних закладах та позашкільних установах України в 1937 – першій половині 50-х рр. ХХ ст.

Ключові слова: форми, методи, обдарована дитина, соціальний педагог, ігротерапія, олімпіада, конкурси, творчі праці, факультативні курси.

Данилевич А.К. Проблеми професійного управління навчально-виховними закладами

У статті розкрито існуючі суперечності між необхідністю професійного управління навчально-виховним закладом та існуючою кадровою політикою органів світи та навчально-виховних закладів, а також запропоновано деякі рекомендації щодо вирішення цих суперечностей.

Ключові слова: професійне управління, професійна компетентність, магістратура, кадрова політика, суперечності, рекомендації.

Дельвіг Н.А. Роль наукових товариств Криму в підвищенні якості освіти в регіоні в другій половині ХІХ – першій половині ХХ ст.

У Криму в другій половині ХІХ – першій половині ХХ ст. під впливом історичних та природних факторів створювалися наукові організації в галузі медицини, сільського господарства, гуманітарних досліджень, що спонукало до підвищення якості освіти й загального рівня культури в регіоні.

Ключові слова: наукова організація, загальний рівень культури, наукове співробітництво, історичні та природні фактори.

Дзундза А.І. Проблема підвищення рівня соціальної адаптивності випускників ВНЗ України згідно із запитами сучасного інформаційно-комунікативного простору

У статті обґрунтовано, що з розвитком інформаційно-комунікаційних технологій зростають вимоги до соціальної складової підготовки фахівців, їх здатності самостійно оновлювати професійний і соціокультурний досвід.

Ключові слова: соціокультурна адаптація, інформаційно-комунікаційний простір, соціально орієнтована професійна діяльність.

Єрмак Л.С. Особливості професійної підготовки магістрів туристичної сфери в контексті Болонського процесу: вітчизняний і зарубіжний досвід

У статті охарактеризовано особливості професійної підготовки працівників туристичної сфери рівня “магістр” у вищих навчальних закладах Нової Зеландії та визначено можливості використання прогресивних ідей досвіду підготовки магістрів цієї країни у вищих навчальних закладах України.

Ключові слова: Болонський процес, професійна підготовка, магістр туристичного обслуговування, навчальна програма, професійна практика, самостійна робота.

Жабенко О.В. Формування та розвиток педагогічних навичок і вмінь у процесі підготовки науково-педагогічних кадрів

У статті визначено педагогічні навички й уміння, якими повинні оволодіти випускники аспірантури; проаналізовано навчальні програми та програми навчальних дисциплін аспірантів стосовно можливості формування й розвитку педагогічних навичок і вмінь; виявлено напрями вдосконалення процесу підготовки наукових і науково-педагогічних працівників щодо формування та розвитку в них педагогічних умінь і навичок.

Ключові слова: наукові й науково-педагогічні кадри, підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів, аспірант, педагогічні навички, педагогічні уміння.

Жмуркова І.В. Особливості психолого-педагогічної підготовки студентів хімічних спеціальностей

У статті проаналізовано особливості психолого-педагогічної підготовки студентів хімічних спеціальностей. Впровадження й ефективність цієї підготовки допоможе

студенту успішно розв'язувати психологічні й виробничі проблеми в майбутній професійній діяльності, навчити управляти своїми емоціями та поведінкою, сформувати вміння підтримувати сприятливий психологічний клімат у колективі.

Ключові слова: аналіз особливості психолого-педагогічної підготовки, виявлення особистих якостей та знань, необхідних для підготовки інженерів-хіміків високої кваліфікації.

Жуков С.М. Співвідношення сенсу життя, духовності та щастя

У статті викладено міркування про щастя, духовність, сенс життя та його кінцеву мету.

Ключові слова: духовність, щастя, сенс життя.

Заворотна Я.В. Генезис інноваційних педагогічних технологій управління загальноосвітнім навчальним закладом

У статті зосереджено увагу на ефективності процесу управління, що залежить від необхідності введення в навчально-виховний процес інноваційних педагогічних технологій.

Ключові слова: інновації, управління, система управління, педагогічні інновації, генезис.

Зайцев В.О. Місце позакласної роботи з навчального предмета “Основи здоров’я” в контексті формування культури здоров’я учнів основної школи

Розглянуто проблему формування культури здоров’я учнів основної школи в процесі позакласної роботи з навчального предмета “Основи здоров’я”. Подано показники стану здоров’я сучасних підлітків у духовному, психічному та фізичному аспектах, а також причини його погіршення. Наведено основні аспекти щодо організації позакласної роботи з учнями основної школи в рамках навчального предмета “Основи здоров’я”. Встановлено, що позакласна робота з основ здоров’я має свої особливості й потребує їхнього урахування при підготовці відповідних фахівців у ВНЗ.

Ключові слова: позакласна робота, культура здоров’я, навчальний предмет “Основи здоров’я”, майбутні учителі з основ здоров’я.

Заскалета С.Г. Розвиток системи професійної підготовки фахівців аграрної галузі в країнах Східної Європи

У статті розглянуто систему професійної підготовки фахівців аграрної галузі в країнах Східної Європи. Визначено основні її тенденції. Виділено особливості професійної підготовки фахівців аграрної галузі в країнах Європейського Союзу.

Ключові слова: професійна підготовка, порівняльний аналіз, загальні тенденції.

Іноземцева С.В. Особливості організації навчально-виховного процесу з дітьми та підлітками з особливими потребами в Україні на сучасному етапі розвитку суспільства

Статтю присвячено аналізу досвіду організації навчально-виховного процесу з дітьми та підлітками з особливими потребами в Україні на сучасному етапі розвитку суспільства. Визначено загальні тенденції та проблеми в системі освіти й виховання дітей зазначеної категорії.

Ключові слова: діти, підлітки, особливі потреби; спеціальні навчальні заклади; навчально-виховний процес, інтеграція.

Каракатсаніс Т.В. Система підготовки майбутніх учителів початкових класів у Великій Британії

У статті розглянуто систему підготовки майбутніх учителів початкових класів у Великій Британії.

Ключові слова: учитель початкових класів, стандарти, моделі підготовки.

Каралкіна К.В. Про питання моральних регуляторів професійної діяльності медичних працівників

У статті розглянуто особливості трансформації моральних підстав медичної діяльності; акцентовано увагу на провідних принципах діяльності медичних працівників.

Ключові слова: моральні принципи, медичні працівники.

Квас О.В. Дитиноцентричні ідеї у творчій спадщині І. Сікорського

У статті проаналізовано погляди І. Сікорського на навчання та виховання підрос-таючої особистості. Охарактеризовано психолого-педагогічну спадщину вченого крізь призму його дитиноцентричних поглядів. Показано внесок педагога в організацію навчально-виховних закладів для дітей та підлітків, а також професійних шкіл для підготовки майбутніх вчителів.

Ключові слова: І. Сікорський, дитинство, дитина, дитиноцентризм, виховання.

Кемкіна В.І. Теоретичні засади корекційної роботи з розвитку рухової сфери дорослих сліпих

Статтю присвячено проблемі корекції рухової сфери дорослих сліпих засобами ігрової діяльності. У статті наведено теоретико-методичне узагальнення й нове вирішення наукової проблеми корекції рухової сфери дорослих сліпих віком 22–35 років засобами ігрової діяльності, що виявляється в науковому обґрунтуванні комплексу педагогічних умов корекції рухової сфери дорослих осіб з набутою сліпотою засобами ігрової діяльності.

Ключові слова: корекція, компенсація, дорослі сліпі, корекційно-педагогічний процес, ігрова діяльність, рухова сфера, голбол, психофізичні можливості.

Кісенко О.О. Актуальні проблеми формування психологічної культури в майбутніх соціальних працівників у ВНЗ

Статтю присвячено актуальним проблемам формування психологічної культури в майбутніх соціальних працівників в умовах ВНЗ. Актуалізовано чинники, які впливають на формування психологічної культури.

Ключові слова: психологічна культура, психологічні закономірності, майбутній соціальний працівник.

Коваленко О.А. Філософський підхід до визначення сутності поняття “обдарованість”

У статті детально розкрито особливості філософського підходу до визначення поняття “обдарованість”. Доведено, що до наукового обігу термін “обдарованість” потрапив лише наприкінці XVII ст., фактично витіснивши терміни “геній” та “талант”.

Ключові слова: геній, талант, обдарованість, геніальність.

Ковальчук Д.К. Проблеми оцінювання освітніх технологій вищих навчальних закладів

У статті визначено головні вимоги до системи вищої освіти, які мають бути покладені в основу критеріїв оцінювання стану та розвитку освітніх технологій ВНЗ при управлінні їх трансфером. Надана характеристика окремих освітніх технологій. Обґрунтовано необхідність рейтингової та класифікаційної оцінки освітніх технологій.

Ключові слова: освітня технологія; критерії оцінювання освітньої технології; рейтингова оцінка; класифікаційна оцінка.

Колбіна Т.В. Обґрунтування критеріїв діагностики сформованості досвіду міжкультурної комунікації у студентів ВНЗ

У статті обґрунтовано критерії діагностики сформованості в студентів ВНЗ досвіду міжкультурної комунікації. Доведено необхідність формування у майбутніх фахівців суб’єктних, професійних, комунікативних і моральних якостей.

Ключові слова: міжкультурна комунікація, досвід, професійна діяльність, модель фахівця, діагностика, якості особистості.

Колесник О.І. Взаємодія суб’єктів навчального процесу: структурно-функціональний аналіз, етапи організації

Статтю присвячено проблемі взаємодії в навчальному процесі. Підкреслено взаємозумовленість структурних та функціональних компонентів взаємодії учасників навчального процесу. Теоретично обґрунтовано етапи її організації.

Ключові слова: компоненти, етапи взаємодії, навчальний процес, суб’єкт.

Копитков Д.М. Психолого-педагогічні особливості формування професійної компетентності інженерів з організації перевезень і управління на автомобільному транспорті

На основі аналізу теоретичних положень психолого-педагогічної літератури та з урахуванням досвіду проведення занять з дисциплін, які, як зокрема, так й у своїй сукупності, формують майбутню психолого-педагогічну компетентність фахівця з організації перевезень і управління на автомобільному транспорті, визначено особливості формування такої компетентності.

Ключові слова: професійна компетентність, психолого-педагогічні особливості, дидактичні принципи, методи навчання.

Костєва Ю.І. Формування ціннісних орієнтацій майбутнього вчителя природничих дисциплін у процесі вивчення загальнопедагогічних дисциплін

Статтю спрямовано на пошук об'єктивного критерію у формуванні ціннісних орієнтацій майбутнього вчителя природничих дисциплін у традиційно представленій єдності змістового напрямку когнітивного, емоційного і поведінкового рівнів.

Ключові слова: ціннісні орієнтації, смислові мотиви, ціннісно-смислова основа педагогічного професіоналізму.

Кот О.П. Питання становлення педагогічної антропології в зарубіжній науці

У статті проаналізовано витоки педагогічної антропології, розуміння антропологічних принципів у науковій спадщині І. Канта, М. Шелера, Л. Фейєрбаха; Ч. Дарвіна, О. Больнова, Г. Рота, Г. Ноля та розкрито функції педагогічної антропології в сучасній педагогічній науці.

Ключові слова: педагогічна антропологія, принцип, функція.

Крамаренко А.М. Сутність поняття “соціоприродні цінності майбутніх фахівців початкової освіти”: теоретичний аспект

У статті проаналізовано наукову літературу з проблеми “цінності”, зіставлено різні погляди дослідників із цього питання та визначено в теоретичній площині сутність поняття “соціоприродні цінності майбутніх фахівців початкової освіти”.

Ключові слова: цінності, класифікація цінностей, соціоприродні цінності майбутніх фахівців початкової освіти.

Крамаренко Т.В. Навчальний діалог як засіб реалізації педагогічної взаємодії засобами інформаційних технологій

У статті розглянуто проблему навчального діалогу як засобу реалізації педагогічної взаємодії засобами інформаційних технологій; розкрито авторські погляди на феномен навчального діалогу, опосередкованого засобами інформаційних технологій.

Ключові слова: діалог, навчальний діалог, інформаційні технології, педагогічна взаємодія, навчання, функції навчального діалогу, метакомунікація.

Кутик О.М. Контрольно-аналітичний супровід управління якістю підвищення кваліфікації педагогів у системі післядипломної освіти

Статтю присвячено питанню контрольно-аналітичної діяльності та її значення в управлінні якістю підвищення кваліфікації педагогів в системі післядипломної освіти. Показано можливість застосування кваліметричного підходу в оцінці якості курсів підвищення кваліфікації.

Ключові слова: контрольно-аналітична діяльність, управління якістю підвищення кваліфікації педагогів, система післядипломної освіти, кваліметричний підхід.

Левада Д.О. Проблеми формування професійної компетентності майбутніх учителів

У статті розкрито суть проблеми формування професійної компетентності в майбутніх учителів, проаналізовано сукупність компонентів необхідних для успішного здійснення педагогічної діяльності та розкрито основні структурні елементи педагогічної компетентності.

Ключові слова: професійна компетентність, когнітивно-технологічний компонент, соціальний компонент, полікультурний компонент, аутопсихологічний компонент, персональний компонент.

Манохіна І.В. До проблеми готовності майбутніх соціальних педагогів до професійної діяльності

Здійснено порівняльний аналіз наукового трактування поняття “готовності” різними дослідниками та науковцями, проаналізовано науково-теоретичні підходи до готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності.

Ключові слова: готовність, професійна готовність; соціальний педагог.

Мариновська О.Я. Теоретичні засади технології проектно-впроваджувальної діяльності вчителя

У статті розкрито теоретичні засади технології проектно-впроваджувальної діяльності вчителів, що передбачає застосування методу проектів для впровадження інновацій.

Ключові слова: технологія проектно-впроваджувальної діяльності, метод проектів, інновації.

Мартиненко І.І. Особливості реалізації ідеї національної освіти учнівської молоді засобами музично-пісенної та театральної творчості на Слобожанщині в ХІХ ст.

У статті проаналізовано особливості впровадження ідеї національної освіти учнівської молоді засобами музично-пісенної та театральної творчості на Слобожанщині у ХІХ ст.

Ключові слова: національна освіта, учнівська молодь, Слобожанщина, ХІХ століття.

Матвєєва О.О. Концепції історичного розвитку поняття “педагогічна діагностика”

У статті проаналізовано основні концепції періодизації поняття “педагогічна діагностика”, визначено методологічні засади розкриття історичного становлення засобів поточного, підсумкового та рубіжного контролю, форм та методів контролю засвоєння знань та перевірки їх якості.

Ключові слова: концепції, історичний розвиток, педагогічної діагностики.

Мельник А.А. Ідеї морального виховання молодших школярів у літературно-педагогічній творчості Василя Сухомлинського

У статті розглянуто ідеї морального виховання учнів молодших класів у літературно-педагогічній спадщині Василя Олександровича Сухомлинського. Розкрито сутність та зміст його педагогічних казок, оповідань-мініатюр, які можна віднести до важливих засобів виховання підростаючого покоління, тому що літературна творчість педагога впливає на моральне виховання молодших школярів і формує в них моральні почуття та норми поведінки.

Ключові слова: літературно-педагогічна спадщина, казка, оповідання, моральні якості, моральні почуття.

Меркулова Н.В. Підготовка вчителя до інноваційної діяльності в загальноосвітньому навчальному закладі

У статті обґрунтовано проблему підготовки вчителя до роботи в новітній школі, яка змінюється не лише за типом, а й за змістом освіти, формами організації навчально-виховного процесу.

Ключові слова: інновація, методологія, інноваційна діяльність, інноваційні процеси.

Москальова Л.Ю. Середовищний, системний, синергетичний, цивілізаційний підходи у вихованні майбутніх учителів

У статті розкрито середовищний, системний, синергетичний, цивілізаційний підходи до виховання майбутніх учителів. Проаналізовано переваги та недоліки існуючих підходів до виховання майбутніх учителів у роботі вищої школи.

Ключові слова: виховання, етика, мораль, культура, майбутні учителі.

Нечасва О.В. Характеристика необхідних знань і вмінь майбутніх учителів основ здоров'я в контексті статевого виховання підлітків

У статті розкрито питання актуальності статевого виховання сучасних підлітків. Приділено увагу визначенню місця майбутніх учителів основ здоров'я в контексті статевого виховання школярів підліткового віку. Запропоновано сукупність необхідних для майбутніх учителів основ здоров'я знань і вмінь, що забезпечують їх теоретичну та практичну готовність до статевого виховання учнів основної школи.

Ключові слова: майбутні учителі основ здоров'я, статево виховання, підлітки.

Ніколенко Л.М. Сутність комунікаційного потенціалу як педагогічного феномену

У статті розглянуто сутність комунікаційного потенціалу як педагогічного феномену. На основі теоретичного аналізу наукових праць визначено сутність комунікаційного потенціалу особистості як педагогічного феномену та перспективи щодо його всебічного вивчення.

Ключові слова: потенціал, комунікація, можливість, психологічні якості та здібності, міжособистісна взаємодія.

Постникова Л.А. Філософські, психологічні, соціологічні та педагогічні аспекти комунікації

У статті розкрито філософський, психологічний, соціологічний та педагогічний аспекти комунікації. Зроблено спробу узагальнити погляди на поняття комунікації.

Ключові слова: комунікація, спілкування, мовленнєва діяльність, комунікативний акт.

Приходченко К.І. Роль церкви в Україні як освітнього центру

Стаття порушує проблему формування українського етносу, яке проходило під впливом релігії. Монастирі, церкви були головними осередками культури. Тому, мабуть, найбільш освіченими на той час було духовенство, в руках якого зосереджувалися школи. Проблемою суспільства були освічені люди.

Ключові слова: розвиток українського етносу, світоглядні функції релігії, монастирські школи, братські школи, елементарні школи.

Приходько Т.П. Мотивація професійного самовдосконалення майбутнього викладача як складова його готовності до професійної діяльності у вищій школі

В статті розкривається зміст мотивації професійного самовдосконалення викладачів вищої школи, надані умови її ефективного розвитку.

Ключові слова: професійна підготовка, викладач вищої школи, професійне самовдосконалення.

Прусак В.Ф. Проблема підготовки майбутніх дизайнерів у системі неперервної освіти

У статті висвітлено проблеми підготовки майбутніх дизайнерів у системі неперервної освіти. Обґрунтовано виділення та зміст етапів формування неперервної екологічної підготовки майбутнього дизайнера.

Ключові слова: неперервна освіта, освіта протягом життя, неперервна професійна освіта, неперервна екологічна освіта.

Разуменко Т.О. Витоки становлення факультетської структури європейських університетів: історія, досвід

У статті розкрито передумови виникнення перших європейських університетів доби Середньовіччя; окреслено витоки становлення їх факультетської структури; схарактеризовано досвід у цьому плані Паризького університету; проведено аналіз термінологічного поля досліджуваної проблеми.

Ключові слова: університет, факультет, організаційна структура.

Ревіна Д.О. Навчання іноземних мов в добу Київської Русі та Московської Держави (X–XVI ст.)

На основі аналізу історичної та історико-педагогічної літератури розглянуто розвиток навчання іноземних мов в Україні в добу Київської Русі та Московської Держави (X–XVI ст.). Охарактеризовано особливості поширення іноземних мов та впровадження їх в освітню практику українських навчальних закладів.

Ключові слова: Україна доби Київської Русі та Московської Держави, поширення християнства, дипломатичні відносини, іншомовна освіта, міжкультурна комунікація.

Соколовський В.В. Емоційно-вольова характеристика особистості курсантів

У статті проаналізовано вітчизняну психолого-педагогічну літературу з метою визначення емоційно-вольової характеристики курсантів, розкрито зміст основних компонентів емоційно-вольової культури особистості.

Ключові слова: емоція, почуття, воля, емоційний стан, вольові якості, курсант.

Сопнєва Н.Б. Компоненти навчальної етичної діяльності студентів

У статті на основі аналізу наукової літератури розглянуто структурний компонент навчальної етичної діяльності, що включає етичні мотиви й цілі, етичні знання, етичні дії, оцінку та самооцінку, самоконтроль.

Ключові слова: навчальна етична діяльність, етичні мотиви, цілі, знання, дії, оцінка, самооцінка, самоконтроль.

Сошенко С.М., Пилипенко М.М. Нормалізація функціонального стану абітурієнтів в умовах довузівської підготовки

У статті охарактеризовано підходи до нормалізації функціонального стану абітурієнтів та підвищення ефективності навчальної діяльності. Проаналізовано фактори, які впливають на адаптивну саморегуляцію, стабілізацію психічної діяльності особистості та стимулюють навчальну діяльність абітурієнтів. Вплив психолого-педагогічних засобів на результат навчання в умовах довузівської підготовки досліджено шляхом визначення динаміки концентрації уваги та швидкості виконання операцій.

Ключові слова: функціональний стан, адаптація особистості, антистресова релаксація, пограничний стан, втома, концентрація уваги, довузівська підготовка.

Тарасенко Т.В. Формування професійної культури майбутніх вчителів як психолого-педагогічна проблема

Статтю присвячено розгляду психолого-педагогічних аспектів проблеми формування професійної культури майбутніх учителів. Окреслено шляхи вирішення цієї проблеми в умовах гуманістичного характеру освітнього процесу.

Ключові слова: професійна культура вчителя, творча індивідуальність, професійна діяльність, самореалізація, діяльнісний підхід, акмеологічний підхід, сфера особистості, гуманізація освіти.

Тернавська Л. Формування іншомовної культури фахівця в умовах інформатизації соціуму

У статті зроблено спробу розробити дидактичну модель формування іншомовної культури фахівця в сучасних умовах.

Ключові слова: фахівець, інформатизація, соціум.

Ткаченко О.Б. Законодавчо-нормативна база якості підготовки кадрів вищої кваліфікації в Україні (50–60 роки ХХ століття)

У статті здійснено комплексний аналіз урядових заходів щодо підвищення якості підготовки кадрів вищої кваліфікації у досліджуваний період, визначено основні форми та методи за якими здійснювалось оцінювання викладачів.

Ключові слова: якість, викладач, підвищення кваліфікації.

Токарева А.В. Актуальні проблеми використання онлайн-технологій в практиці викладання іноземних мов

У статті наведені загальні характеристики найбільш популярних моделей онлайн-нового міжкультурного обміну. Визначені поняття “комп’ютерно-опосередкована ко-

мунікація” та “онлайнний міжкультурний обмін”. Окреслені чинники, які сприяють ефективному міжкультурному онлайнному спілкуванню.

Ключові слова: вивчення іноземних мов, міжкультурна комунікація, комп’ютерно-опосередкована комунікація, онлайнний міжкультурний обмін.

Третьякова Т.А., Халемендик Ю.С. Комунікативна компетенція особистості як ціль навчання іншомовному спілкуванню у вузі

У статті розглядається одна з ключових проблем методики викладання іноземних мов у вузі – формування особистості студента (як стратегічна мета навчання) засобами іноземної мови як навчального предмета, тобто формування комунікативної компетенції особистості через розвиток лінгвістичного і соціолінгвістического компонентів комунікативної компетенції.

Ключові слова: комунікативна компетенція, іншомовне спілкування, мовна можливість, тезаурус особистості.

Тульська О.Л., Троян Л.В. Стимулювання самовдосконалення майбутніх екологів у процесі фахової підготовки

Розглянуто питання стимулювання самовдосконалення майбутніх екологів у процесі їх фахової підготовки. Визначено умови ефективного керівництва цим процесом серед студентів, систематичного проведення діагностики його самооцінки та мотивації. Запропоновано шляхи вирішення означеної проблеми на різних етапах: спонукальному; цільовому; організаційно-дійовому; контрольному-регуляторному.

Ключові слова: майбутні екологи, самовдосконалення, стимулювання, фахова підготовка.

Фізеші О.Й. Розвиток початкової освіти у період перебування закарпатоукраїнських земель під владою Австро-Угорщини (1847–1919 рр.)

У статті проаналізовано особливості розвитку теорії та практики навчання та виховання дітей у початкових (народних) школах у період перебування закарпатоукраїнських земель під владою Австро-Угорщини (1847–1919 рр.).

Ключові слова: О. Духнович, А. Волошин, освіта, виховання.

Хатунцева С.М. Професійно-педагогічна адаптація вчителя-початківця в умовах сільської школи

У статті висвітлені проблеми професійно-педагогічної адаптації вчителя-початківця сільської школи. Адаптація розглядається як цілісний процес, який складається з блоків, описані структура адаптаційних процесів, напрями розвитку педагогічної діяльності.

Ключові слова: адаптація, професійно-педагогічна діяльність, адаптаційний процес, саморозвиток, педагогічна діяльність.

Хмельяр І.М., Лукашук М.М. Позааудиторна робота як один із шляхів формування інтересу до вивчення хімії

В статті проаналізовано необхідність та можливість проведення позааудиторної роботи у вищих навчальних закладах, обґрунтовано її роль у формуванні інтересу до вивчення хімії, розвитку творчих здібностей, формуванню компетентності. Ефективність впровадження позааудиторної роботи оцінювалася за методикою Люшера – ранжування кольорів. Результати експерименту засвідчили про позитивний вплив позааудиторної роботи не тільки на рівень сформованості навчальних досягнень студентів, але і на загальний розвиток особистості.

Ключові слова: позааудиторна робота, індивідуальна навчально-дослідна робота, пізнавальна позааудиторна робота.

Цапов В.О. Педагогічні умови становлення ціннісно-особистісної орієнтації майбутнього фахівця в освітньо-виховному середовищі сучасного університету

У статті аналізується сутнісна сторона педагогічного забезпечення становлення ціннісно-особистісної орієнтації майбутнього фахівця; теоретично обґрунтовуються педагогічні умови досліджуваного процесу.

Ключові слова: ціннісно-особистісна орієнтація; самореалізація; гуманізація і гуманітаризація; особистісно-орієнтована освіта; технологія навчання і виховання.

Черепехіна О.А. Акме-технології формування професіоналізму у фаховій підготовці майбутніх психологів

У статті представлені теоретичні міркування автора у напрямі розробки акме-технології, направленої на формування у майбутніх психологів професіоналізму. Обґрунтовується необхідність обліку акмеологічного потенціалу особистості в процесі формування професіоналізму у майбутніх фахівців з психології.

Ключові слова: Формування професіоналізму, акме-технологія, професійна підготовка психологів у ВНЗ, професіоналізм, психолог, акмеологічний підхід.

Чернова К.М. Актуальний стан та перспективи фахової підготовки майбутніх менеджерів у ВНЗ

В статті розглядається проблема сучасного стану фахової підготовки майбутніх менеджерів в умовах бакалаврату, наголошується на перспективах розвитку.

Ключові слова: фахова підготовка, менеджер, бакалаврат, управління.

Чорна С.С. Теоретичний аналіз поняття “педагогічна майстерність викладача вищої школи”

У статті проаналізовано наявні підходи до визначення поняття “педагогічна майстерність” та розглянуто основні елементи педагогічної майстерності викладача вищої школи.

Ключові слова: гуманістична спрямованість діяльності, професійна компетентність, педагогічні здібності, педагогічна техніка.

Чудіна К.Ю. Проблема адаптації студентів першого року навчання в навчально-виховному середовищі сучасного інженерно-технічного ВНЗ

У статті наведено результати дослідження проблеми адаптації студентів першого року навчання, обґрунтовано значущість цієї проблеми та її вплив на формування професійно-значущих якостей особистості майбутнього спеціаліста-інженера.

Ключові слова: проблема адаптації, формування особистості, навчально-виховний процес, інженерно-технічна освіта.

Ядранська О.В. Підходи до формування компетентності випускників економічно-управлінського спрямування

У статті розглядається проблема, пов'язана із оцінкою компетентності випускників навчальних закладів економічного (управлінського) профілю до виконання повного кола економічних (управлінських) функцій відразу після закінчення навчання. Визначено причину упередженого ставлення роботодавців до молодих фахівців. З метою розв'язання даної проблеми запропоновано організація навчання за системою “фірма-вуз”, де безпосередньо в трудовому процесі відбуватиметься генеза практики та теорії через яку і закінчуватиметься формування готового спеціаліста.

Ключові слова: компетентність, підготовка, кваліфікація, соціальні норми, комунікативна компетентність.

Яременко Н.В. Вплив особистості директора в приватних школах великої Британії на успіх та долю навчального закладу (історико-педагогічний аспект)

У статті розкрито вплив особистісних рис та професійних якостей керівників широко відомих у Великій Британії приватних шкіл на їх успіх та конкурентоспроможність на ринку освітніх послуг.

Ключові слова: приватний навчальний заклад, директор, Велика Британія, вплив.

Яценко О.Н. Принципи радянської і сучасної системи виховання у вищій школі з погляду православного вчення

Православна культура є однією з найважливіших областей соціально-гуманітарних знань. Вона завжди була надихаючим і організуючим фактором в освіті і вихованні людини будь-якого віку та статусу. На фоні оновлюючих процесів у теорії виховання в нашій країні виникає необхідність проаналізувати принципи радянської і сучасної системи виховання з точки зору православного вчення.

Ключові слова: виховання, культурні цінності, вища школа, християнська педагогіка, комуністична ідеологія, моральність, Біблія, толерантність, гуманізм, свобода.